

Uroš Zupan

Svet kot volja in predstava

Od žajfnice proti melodrami

“Potrebujem več prostora!” – se je zabliskalo skozi brezbarvno tišino, kot bi glavni junak (mogoče junakinja) izpljunil brleč neonski napis. Bilo je pričakovano –

prazno mesto. Sončna svetloba se je že mesece dolgo kopičila po kotih in spreminjala v prah. Dež ni bil več tista nežna glasba, naslon za telesa, ki utrujena od nenehne

bližine začnejo iskati oporo v zraku.

“Je tvoj najljubši ruski roman še vedno *Ana Karenina*? Francoski *Gospa Bovary*? Ali kaj bolj pogrošnega –

ogledalo počasi rjaveči pločevini in ljudem, ki izginjajo v stranskih ulicah, ko se zaradi naglice izginjanja dotikajo lastnih hrbtov?” Gledali smo in bili smo gledani.

Brali smo in bili smo brani.

Življenje, iz katerega je bilo narejeno popoldansko čtivo, ki naj bi poučevalo in zabavalo, je bilo naše. Teklo je pod zamrznjeno

skorjo, v ozadju stavkov. Podajali smo
si jih brezbrizno, kot bi v zatemnjeni dvorani
izvajali slabo naučene plesne slike. Na primer:
“Woody Woodpecker je najbolj seksi

junak našega časa, a kaj, ko je tudi on
le podložnik v nestalnosti, ki nam je bila
poklonjena kot obleke, ki so že
zdavnaj prišle iz mode,

čeprav se še vedno nosijo.”
Trepet in vzdihji so padali v temo,
v zakulisje preprosto opremljenih
kuhinj, medtem ko smo mi padali

na kolena v upanju,
da se bomo ponovno vzpeli
in rasli skozi bleščeče sfere,
za katere smo mislili (še vedno mislimo

in mislijo tudi drugi), da se v njih vse začneja.
A ostali smo, kjer smo zastali.
Veter je obračal na gosto potiskane strani
broširanih izdaj klasikov, ki so

počasi rumenele. Prostor, v katerem je nekdo
potreboval več prostora, se je širil.
In vse izgovorjene besede, ki smo jih slišali,
so bile nekoč davno odtrgane od naših ust.

“Kaj naj zdaj storim?” – “Tukaj podpiši.”

Pred uporabo pretresi

To je skoraj pesem. Tvoje pisanje:
tudi skoraj pesem. Mogoče je pesem
nekaj, kar napišemo, ko prenehamo misliti,
da pišemo pesem in preprosto pišemo

nekomu – nekaj. *Skupaj sva ljubila toliko
stvari, ki jih je težko ljubiti ločeno.*
Kje je moja ljubezen? V besedah,
ki jih izgovarjam, kot bi pod vodo

spuščal zračne mehurčke? Ali v tvojih
besedah, ki sem jih prijemal, kot bi
v temi prijemal zavrtinčeno,
nemirno moko? V mojem hotenju,

da bi premaknil telo, razpolovil
prostor in prehodil gledališče senc?
Ali v tvojem hotenju, da bi me prisilil,
da sem pozoren, ne da bi od mene zahteval

pozornost? Vse skupaj se po navadi
konča z vprašanjem. Komu? Tebi?
Mogoče nenaslovljenemu, ki sedi
v sobi in bere nekaj, kar vidi kot pesem.

Goethe je *Popotnikovo nočno pesem*
napisal v gostilni. W. C. W. *This Is Just
To Say* kot odgovor na sporočilo svoje
žene. Kako ju prepoznamo?

Po polnočnem vonju.
Po nevidnem vprašaju na koncu.
Po utripanju zraka, ki se stresa,
tudi ko zmanjka črk.

Skoraj žetev

I.

Prve avgustovske
megle
zanesljivo napovedujejo

opustošenje,
ki bo sledilo.
Koruza

je visoka.
V očeh
mojega otroka

se sveti
kot načrtno
zasajen pragozd.

II.

Zjutraj
se prvotni prebivalci
izginjajoče

Dežele za drevesi
še vedno
skrivajo

za drevesi
in ptiči
s čivkanjem

že branijo prazne,
skoraj sinje
zaplata

zračnih prostorov,
ki se bodo
še

prikazale,
ali pa tudi
ne.

III.

Vsi smo vedno
stari toliko,
kolikor smo stari

točno v tem
trenutku.
Zreli avgust.

Nepremični, zreli avgust.
Po znani poti
peljem otroka v vrtec.

Rosa se podpisuje
na temno zelene
liste.

Kože plašnih srn
se sprijemajo
s sivimi debli.

Notranjost sliv,
ki jih bomo jedli popoldne,
je že sladka in mesnata.

IV.

Suh pajek
ždi v mreži,
oblikovani

kot natančna
preslikava
počasne glasbe.

Vsak geometrijski lik
med nitmi
je vnaprej

izmišljene barve
in vendar prazen.
Zunaj listje

trepeta, kot
bi zrak šklepetal
z zobmi.

Ni še hladno.
Pajkova mreža je mirna
in tiha bližina

septembra zase
neimenljiva.
Stopa nam naproti

brez vmešavanja
abstrakcij
in muh.

Svet kot volja in predstava

Beno poslušá Coldplay in Nataša poslušá Coldplay. Gwyneth Paltrow poslušá Coldplay, ker njen mož poje v Coldplay. Njuna hčérka Apple mora poslušati Coldplay, ker je njen oče šef pri Coldplay. Vsi novi starši radi poslušamo Coldplay. Seveda smo obesili kariere na klin za kakšnih pet let kot Julia Roberts, ki je pred kratkim rodila dvojčke. Seveda smo obesili kariere na klin za kakšna tri leta kot Liv Tyler, ki je rodila samo enega otroka. Mogoče pa smo že tik pred penzijo kot Claudia Schiffer, ki je rodila drugega otroka. *Time Magazine* in *New Yorker* bosta prazna in žalostna brez nas. *Vanity Fair* bo žalosten brez nas. Prav tako *Time Out*, *Le Monde*, *New York Times*, *TLS* in tudi resnejši *Die Zeit*. Paparazzi nas ne čakajo več pred javnimi stranišči in kliniko Betty Ford. Zasede postavljajo pred vrteci in porodnišnicami. Danny Moder je že enega na gobec. Royston Langdon je že dva na gobec. Gwyneth Paltrow je že nekajkrat pokazala srednji prst. Nihče ni mogel verjeti. Claudia Schiffer je glasno preklinjala v pristni bavarščini. Nihče je ni razumel. Uroš Zupan je spustil enega v spalnico in mu dovolil, da je iz vseh kotov poslikal previjalno mizo. (*The Sun* bo objavil ekskluzivno reportažo.) Vsi so postali neznansko zavistni. Marcel Duchamp je na precej uspeli spiritistični seansi pisoar nadomestil s palčkom zavijalčkom. Zgodovina moderne umetnosti in zgodovina porodništva sta se v hipu korenito spremenili. Coldplay igra samo še sentiše in angažirane pesmi o dojenju, v katerih se skriva intuitivni in čustveni pogled v notranje bistvo sveta. Catherine Zeta-Jones je bila takoj po drugem porodu že v top formi. Liv Tyler je bila že med prvim porodom v top formi.

Beno precej prdi in bolj slabo spi, ko je v top formi. Ti si najlepša mama, tudi ko nisi v top formi in ko se jeziš. V Los Angelesu je tema nad Mulholland Drivom pacifiška. V Londonu podzemske vozijo brežhibno in Temza mirno teče dalje. V Parizu je ura točno toliko kot v spodnjih Črnučah, to je vedno težko verjeti. *Bulevar somraka* pred našim blokom se danes spreminja v pozlačeno cesto in vodi direktno v Baby Center.